

Грушко Анна Володимирівна,
студент 4-К групи Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор
Кришевич О. В.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК РІЗНОВИД ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ

Зміни в законодавстві завжди є результатом історичних, політичних та інших подій у країні. 24 лютого 2022 року вніс свої корективи в законодавство України та у життя її населення. Війна в країні дала змогу виявити слабку громадянська позицію і саме тому актуальність вивчення законів і кодексів, а також їх розуміння населенням держави стало пріоритетом.

Вагомою зміною Кримінального Кодексу України стало доповнення статті 111 Державна зрада, статтями 111¹ Колабораційна діяльність та 111² Пособництво державі-агресору. Стаття 111¹ була додана до Кримінального кодексу 3 березня 2022 а стаття 111² 14 квітня 2022 року, обидві статті пов'язані з військовою агресією Російської Федерації проти суверенітету, недоторканності та територіальної цілісності України.

Зупинимось на кваліфікації складу кримінального правопорушення статті 111² Колабораційна діяльність:

Об'єкт – зовнішня безпека України (державна, економічна та інформаційна), суверенітет, територіальна цілісність, недоторканність і обороноздатність України.

Об'єктивна сторона передбачає публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації частини території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень держави-агресора, збройних формувань, окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями, окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України.

Під *публічними закликами* слід розуміти висловлення направлені на невизначене коло осіб у мережі Інтернет або у засобах масової інформації. *Збройними формуваннями* вважаються воєнізовані групи, які незаконно мають на озброєнні придатну для використання вогнепальну, вибухову чи іншу зброю.

Також передбачено добровільне зайняття громадянином України посади, не пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора

Організаційно-розпорядчі обов'язки – це обов'язки зі здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи,

виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності. *Адміністративно-господарські обов'язки* – це обов'язки з управління чи розпорядження державним, колективним або приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо).

Крім того, здійснення громадянином України пропаганди у закладах освіти незалежно від типів та форм власності з метою сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню та утвердженню тимчасової окупації частини території України, уникненню відповідальності за здійснення державою-агресором збройної агресії проти України, а також дії громадян України, спрямовані на впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти.

Також передбачено передача матеріальних ресурсів незаконним збройним чи воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора, а також провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора.

Воєнізовані формування – це формування, які мають організаційну структуру військового типу, а саме: єдиноначальність, підпорядкованість та дисципліну, і в яких проводиться військова або стройова чи фізична підготовка (ст.260 КК України, примітка).

Господарська діяльність – діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність (ч. 1 ст. 3 ГКУ).

Також передбачено добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, або добровільне обрання до таких органів, а також участь в організації та проведенні незаконних виборів або референдумів на тимчасово окупованій території або публічні заклики до проведення таких незаконних виборів або референдумів на тимчасово окупованій території.

Передбачено організацію та проведення заходів політичного характеру, здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором або його окупаційною адміністрацією, спрямованих на підтримку держави-агресора, її окупаційної адміністрації чи збройних формувань або на уникнення нею відповідальності за збройну агресію проти України, за відсутності ознак державної зради, активна участь у таких заходах.

Під *заходами політичного характеру* слід розуміти – з'їзди, збори, мітинги, походи, демонстрації, конференції, круглі столи. Під *здійснення інформаційної діяльності* слід розуміти – створення, збирання, одержання, зберігання, використання та поширення відповідної інформації.

Зазначено добровільне зайняття громадянином України посади в незаконних судових або правоохоронних органах, створених на тимчасово

окупованій території, а також добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території.

Суб'єкт – лише громадянин України, що досяг 16 років. Саме цим елементом ми можемо відмежувати статтю 111¹ від статті 114 Шпигунство, де суб'єктом виступає лише іноземець або особа без громадянства. Можна також зробити примітку що стаття 111² Пособництво державі-агресору також передбачає можливість здійснення дій як громадянином України, іноземцем так і особою без громадянства, крім громадян країни-агресора. *Суб'єктивна сторона* – прямий умисел адже особа розуміє, що її дії призводять до шкоди безпеки та інтересам України, передбачає суспільно-небезпечні наслідки своїх дій та бажає їх настання.

Стаття містить одну *кваліфікаційну ознаку* щодо пункту 5 – здійснення роботи саме у адміністративній сфері та пункту 7 – добровільне зайняття посади в незаконних судових і правоохоронних органах окупаційної влади, якщо дані дії призвели до загибелі людей або настання інших тяжких наслідків (шкода, що в одну тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян).

Але заохочувального пункту стаття не передбачає.

Робимо висновок, що знання своїх обов'язків є не менш важливим ніж знання своїх прав, ми звикли захищати себе у разі протиправних дій, але забуваємо що в нас як громадян є певні обов'язки перед державою. Формування сильної і непохитної громадянської позиції, любові до своєї держави повинно починатися з раннього дитинства і плекатися усе життя, щоб у майбутньому мінімізувати випадки зради, колабораційної діяльності або пособництву державам-агресорам.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» від 3 березня 2022 року № 2108-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#Text>.

Джаман Анастасія Іванівна,
курсант 2-го курсу ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Мостепанюк Л. О.

ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Будь-яке порівняльно-правове дослідження здійснюється з метою вивчення та співставлення принципів побудови структури Кримінального кодексу України (далі – КК), який є основним і єдиним джерелом кримінального права України, з